ผลการประชุมระดับโลกว่าด้วยการศึกษา ณ เมืองอินชอน สาธารณรัฐเกาหลี

นำเสนอเมื่อ : 2 มิ.ย. 2558

รองศาสตราจารย์ นพ.กำจร ตติยกวี
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เดินทางไปเข้ารวมการประชุมระดับโลกว่าด้วยการศึกษา ณ เมืองอินชอน สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๑๙ –๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ซึ่งถือเป็นการประชุมที่ใหญ่ที่สุดในด้านการศึกษาที่จัดขึ้นทุก ๑๐ –๑๕ ปี
เพื่อประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินการตามเป้าหมายว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน
ซึ่งได้กำหนดไว้ครั้งแรกในการประชุมระดับโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ที่จอมเทียน ประเทศไทย เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๐ และได้มีการประเมินความก้าวหน้าไปเมื่อปี ค.ศ.๒๐๐๐ ที่กรุงดาการ์ ประเทศเซเนกัล
โดยได้กำหนดเป้าหมายจากการดำเนินการไว้ในปี ๒๐๑๕

การประชุมครั้งนี้จึงเป็นการทบทวนการดำเนินงานด้านการพัฒนาการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานในอีก ๑๕ ปี ข้างหน้า ทั้งนี้มีผู้เข้ารวมการประชุมทั้งหมดจากประเทศสมาชิกยูเนสโกทั้งหมด ๑๙๕ ประเทศ
มีผู้เข้าประชุมทั้งหมด ๑,๕๐๐ คน ซึ่งทำให้เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDG)
ที่สหประชาชาติจะได้พิจารณากำหนดอย่างเป็นทางการจะประกอบด้วยเป้าหมายที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาอยู่ในเป้าหมายที่ ๔
“การศึกษาสำหรับทุกคนอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกันและการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชน”

ที่ประชุมได้ให้การรับรองปฏิญญาอินชอนว่าด้วยการศึกษา ปี ค.ศ.๒๐๓๐
ซึ่งมุ่งให้ทั่วโลกจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงการให้การศึกษากับทุกคน (inclusive)การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกัน และการศึกษาตลอดชีวิต
ซึ่งถือว่าความสำเร็จเกิดจากนโยบายและการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ในปฏิญญาดังกล่าวยังได้เรียกร้องให้รัฐบาลของแต่ละประเทศให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณให้ภาคการศึกษาให้มากขึ้น โดยกำหนดให้อยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ ๔ – ๖ ของ GDP หรือ ร้อยละ ๑๕ – ๒๐ ของงบประมาณประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ
ทั้งนี้เมื่อมีการกำหนดเป้าหมายอย่างเป็นทางการในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ แล้วยูเนสโกจะดำเนินการจัดทำกรอบการดำเนินงานรองรับการดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ต่อไป

ในระหว่างการประชุมครั้งนี้ มีการอภิปรายในแต่ละหัวข้อที่สนับสนุนการจัดการศึกษาในในช่วง ๑๕ ปีข้างหน้า และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. การเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา
ซึ่งควรกำหนดให้การศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลเป็นการศึกษาภาคบังคับอย่างน้อย ๑ ปี
และกำหนดให้แต่ละประเทศจัดการศึกษาภาคบังคับอีก อย่างน้อย ๙ ปี รวมมีการศึกษาภาคบังคับ ๑๐ ปี
โดยมีการนำเสนอตัวอย่างของประเทศที่ได้ดำเนินการในหลายๆ ประเทศ เช่น ในแอฟริกาบางประเทศ ได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นว่า ขณะนี้รัฐบาลของตนได้จัดสรรงบประมาณให้เพิ่มเติม
เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา

และตัวอย่างที่ถือว่าประสบผลสำเร็จ คือ การที่รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ริเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเรียกว่า หลักสูตร NURI (ภาษาเกาหลี แปลวา โลก) ในศูนยเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาล เพื่อเตรียมความพรอมให้เด็กปฐมวัย เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕) โดยในชวงเริ่มแรกได้ให้การสนับสนุนงบประมาณกับเด็กอายุ ๕ ปี ที่อยู่ในครอบครัวของผู้มีรายได้น้อย (ต่ำกวารอยละ ๗๐ ของรายได้เฉลี่ย) และปัจจุบันจัดสรรงบประมาณรายหัวให้เด็กทุกคนในชวงวัย ๓ –๕ ปี ซึ่งหลักสูตรดังกลาวจะเนนการสอนให้เด็กมีพัฒนาการในเรื่องทักษะชีวิต และมีความคิดริเริ่มสรางสรรค์ ผานกิจกรรมตางๆ ที่สอดคลองกับหลักสูตรระดับชาติ ในสาขาที่สำคัญ ๕ สาขา คือ สุขอนามัย การสื่อสาร การอยูรวมกับผู้อื่น ศิลปะ และการสรางประสบการณ์ให้รูจักคนควาสำรวจ

๒.การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเรื่องนี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญและผสมผสานการดำเนินหลายๆ ด้าน ทั้งนี้ ถึงแม้วา จากการประเมินผลการจัดการศึกษาในชวง ๑๕ ปี ที่ผานมา ตัวเลขของเด็กที่เข้าเรียนจะสูงขึ้นก็ตาม แต ยังมีเด็กอีกประมาณ ๒๕๐ ลานคน ที่ยังไม่มีความรูพื้นฐานเลยแมแตนอย ถึงแมจะได้เข้าเรียน และในจำนวนนี้ จะเห็นวามีจำนวนถึง ๒๐๐ ลานคนที่ออกกลางคัน ทำให้ไม่สามารถได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นตอการดำรงชีวิต ดังนั้นการจัดการศึกษาในชวง ๑๕ ปี ตอไป จะต้องคำนึงถึงเรื่องของคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับชุมชนของผู้เรียน และจะต้องมีการจัดการศึกษาทางเลือกตางๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งคุณภาพการศึกษาที่กลาวถึงจะต้องมีความหลากหลาย และเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตของกลุ่มคนตางๆ ให้ครอบคลุมทุกกลุมให้ได้ ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องคำนึง ถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร สื่อและตำราเรียน การใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการเรียนการสอน การสรางบรรยากาศการเรียนรู ระบบการประเมินผล และการพัฒนาครู รวมทั้งการให้การศึกษากับพอแมผู้ปกครองด้วย

๓. การศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกที่ดี ถือเป็นเรื่องที่การจัดการศึกษาในชวง ๑๕ ปีตอไปจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากถึงแม้วาการศึกษาจะไม่สามารถเปลี่ยนโลกได้ แต่การศึกษาชวยพัฒนาคน และคนจะสามารถปรับเปลี่ยนโลกให้น่าอยู่มากขึ้นได้ และหากคนมีการศึกษาที่สอนให้คนรูจักการพัฒนาที่เป็นประโยชน์และยั่งยืนได้ จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในโลกดีขึ้นได้ ซึ่งคุณสมบัติตางๆ เหลานี้จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก และจะทำให้เด็กรูจักการคิดริเริ่มสรางสรรค์ในทางที่ก่อประโยชน์มากขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะเหลานี้จะต้องคำนึงถึงการสรางความสมดุลระหวางการแขงขัน (Competitiveness) และการสรางความสามัคคี (Solidarity) เพื่อให้เกิดการชวยเหลือกันมากขึ้น ทั้งนี้ เรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกที่ดี (Global Citizenship Education : GCE) เป็นเสาหลักหนึ่งของ Global Education First ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของเลขาธิการสหประชาชาติ ที่คำนึงถึงความสำคัญของการศึกษา เพื่อให้เกิดสังคมที่สันติสุข ควบคูไปกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔.การเพิ่มงบประมาณลงทุนด้านการศึกษา ในการประชุมครั้งนี้มีการอภิปรายถึงเรื่องการลงทุนด้านการศึกษาอย่างกว้างขวาง และหลายคนเห็นวาควรมีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาให้มากขึ้น และสะท้อนแนวคิดดังกลาวไว้ในปฏิญญาอินชอน (Incheon Declaration) วารัฐควรจะจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาประมารอยละ ๔ – ๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของชาติ (Gross Domestic Products : GDP) หรือประมาณรอยละ ๑๕ – ๒๐ ของงบประมาณของประเทศ และมีผู้เสนอให้จัดตั้งกองทุนโลกวาด้วยการศึกษา (Global Education Fund) เพื่อชวยสนับสนุนประเทศที่ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเพิ่มเติมได้เนื่องจากเห็นวาหลายประเทศที่เป็นประเทศกำลังพัฒนายังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณให้การศึกษามากนัก รวมถึงมีแนวคิดวา การจัดสรรงบประมาณให้ภาคการศึกษาควรจะต้องรวมถึงการวางแผนใช้งบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

๕.การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ในชวงที่ผานมานับตั้งแต ปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ยูเนสโกและหนวยงานตางๆ ของสหประชาชาติได้พัฒนากลไกการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับโลกมาโดยตลอดด้วยการจัดทำรายงานติดตามผลในระดับโลก (Global Monitoring Report) เป็นประจำทุกปี และมีการจัดทำรายงานความก้าวหนาระดับชาติและภูมิภาคตามลำดับ เพื่อทำให้เห็นพัฒนาการเป็นระยะ ซึ่งในชวง ๑๕ ปีตอไป ก็ควรจะมีการจัดทำการประเมินติดตามผลเป็นระยะเชนเดิม

ดังนั้นรายงานในระดับโลกก็ควรจะปรับเป็น Global Education Monitoring Report)
ส่วนการดำเนินการติดตามในระดับชาติ ควรขอให้ประเทศต่างๆ
กำหนดแนวทางตามกลไกของตนได้ตามความเหมาะสม
ทั้งนี้หลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ที่จะต้องจัดเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล
เพื่อให้สะท้อนความเป็นจริงได้มากที่สุด

ในระหว่างการประชุมครั้งนี้ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีโอกาสประชุมหารือกับผู้แทนธนาคารโลก
คือนายอามิต ตาร์ผู้อำนวยการด้านการศึกษา
ซึ่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาของไทยที่กำลังดำเนินการอยู่ว่า
ขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่ภายใต้คณะกรรมการชุดต่างๆ
ซึ่งเห็นว่าธนาคารโลกอาจให้การสนับสนุนในเรื่องของข้อมูลต่างๆ
เพื่อประกอบการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบของไทยได้ ซึ่งนายอามิต
ตาร์ได้ตอบรับว่าธนาคารโลกมีความพร้อมที่จะสนับสนุนเรื่องดังกล่าว และยินดีที่จะเข้ามาช่วยในการจัด Workshop
ต่างๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูป

จากการประชุมครั้งนี้ ทำให้เห็นว่าประเทศต่างๆ
มีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาของตนให้สอดคล้องกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป
และให้ความสำคัญในการสร้างคน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศตนมากขึ้น
การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างความสำเร็จต่างๆ เป็นไปในลักษณะของการคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันมากขึ้น
ไม่ใช่การลอกเลียนแนวทางที่ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จไปดำเนินการเต็มรูปแบบที่ประชุมให้ความสำคัญกับ
การจัดการศึกษากับกลุ่มคนทุกกลุ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องประสบกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ
และภัยพิบัติจากความขัดแย้ง กลุ่มที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน

สำหรับข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยอาจดำเนินการได้ คือ
การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา
ซึ่งนอกจากจะทำให้ประเทศไทยมีข้อมูลที่จะแบ่งปันระหว่างประเทศสมาชิกยูเนสโกแล้ว
ยังเป็นการจัดทำข้อมูลการพัฒนาการศึกษาที่เป็นระบบมากขึ้น
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

ข้อมูล / สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.ศธ.